

## Za poduk in kratek čas.

### Anton Krempeljnu v spomin.

Narod, ki svojih slavnih mož ne časti, jih vreden ni. Med Muro in Dravo po Slovenskih goricah pa med drugimi slavnimi možmi že dolgo slovi pokojni malonedeljski župnik Anton Krempelj, ki je v svojem času kot izvrsten slovenski pridigar in zgodovinar neumorno deloval za čast božjo in za srečo slovenskega naroda. Zato so mu hoteli slovenski rodoljubi že pred tridesetimi leti lep spomenik postaviti na grob. Obhajala se je takrat velika slovesnost Krempeljnu na čast, da bi ljudstvo se za to misel spodbudilo, in naročil se je bil lep spomenik, predstavljajoč varhinjo zgodovine, ali neugodne razmere so vse zaprečile; celo v ta namen nabrani denar se je zapravil. Majhen križ sicer kinči grob pokojnega Krempeljna, a za njegove zasluge dostojen spomenik mu je narod še vedno dolžen.

Da se tega dolga rešimo, združili so se letos nekateri ljutomerski in malonedeljski rodoljubi, ter so oskrbeli s prostovoljnimi darovi drugih rodoljubov primeren spomenik, katerega je naredil ljubljanski kamnosek Toman, ter bodo ga te dni pri Mali Nedelji zraven cerkve postavili in prih. nedeljo, dne 11. avgusta, slovesno odkrili.

Pokojni gospod Anton Krempelj se je narodil leta 1790. v Grešnjevcih pri Radgoni. Šolal se je pri Sv. Petru, potem v Mariboru in Gradcu, kjer je bil leta 1815. v duhovnika posvečen. Krempelj ni le časa svojih studij, ampak ves čas svojega življenja dobro porabil; kajti kar se je bil kot dijak naučil, to je pozneje kot duhovnik ljudstvo učil v pridigah in knjigah. Čeravno se se takrat v šolah niso slovenščine učili, in je bilo silno težavno slovenske knjige pisati, so se vendar Krempelj poleg drugih naukov marljivo za-se slovenskega jezika učili in potem kot kaplan in župnik pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah in pri Mali Nedelji slovenske knjige pisali za svoje ljudstvo. Spisali in izdali so: »Življenje svetnikov«, potem »Kratke predge za vse nedelje in svetke« in mnogo zgodovinskih sestavkov v nemškem in slovenskem jeziku. Zadnja in najlepša Krempeljnova knjiga pa so: »Dogodivšine štajarske zemlje« z lepimi podobami in pesmicami. Ta knjiga je izšla po njihovi smrti. Umrli pa so leta 1844. pri Mali Nedelji.

Da je malonedeljska okolica v narodnem oziru tako probujena in nje prebivalci skoraj najbolj omikani v tistem okraju, to je tudi najbolj zasluga Krempeljnova. Zato je res le naša dolžnost, če tako zaslužnega moža po vrednosti častimo in mu dostojen spomenik postavimo.

### Pismo iz Brazilije.

Preljubi moji botri in mati!

Želim vam popisati, kako se mi je na potovanju godilo. Šli smo na vlak v Vuhredu ob 7. zjutraj. Ob 5. uri zvečer smo se pripeljali v laški Videm, kjer nas je že čakal agent in nas peljal na stanovanje. Res so nam tam postregli in nam dali lepe postelje in tudi hrano, pa vse za naš denar, vse smo morali drago plačati — zastoj ni bilo nič. V Vidmu smo čakali dva dni. Drugi dan zvečer smo se odpeljali z vlakom in smo se vozili celo noč. Potem pa nismo mogli dalje, ker je bil tako debel sneg, da je vlak obtičal. Bili smo prisiljeni 24 ur čakati, da je bila železna cesta zopet prosta. Dragi prijatelji, jaz vam nisem v stanu popisati, koliko sva midva prestala. Denarja nisva imela in otroci so nama od gladu umirali. Huda se je nama godila.

Na Genovo smo se zvečer pripeljali in tam je

bilo zopet treba en dan čakati. Potem smo šli na ladjo. Sedaj pa vam, dragi moji, popišem kako se nama je na ladji godilo. Tam smo se začeli tiste dobre hrane vaditi, od katere nam agenti pišejo, kako dobra da je. Zjutraj je četrt litra črne kave, opoldne je bila fižola in pa kak »štokfiš« in z večer zopet tako. Kar smo dobili, so skoraj otročiči pojedli, jaz pa sem moral biti lačen. Dragi prijatelji, jaz vam nisem v stanu popisati, kako hudo se nama je na morju godilo. Potovanje na morju je žalostno. Proti kraju so nama začeli otroci bolehati, ker ni bilo ne konca ne kraja. Hčerka je bila 4 dni v bolnišnici in jaz pa pri njej, ter sem tako oslabil, da sem komaj še malo hodil. Vozili smo se 31 dni. Ko je že ladja h kraju šla, je bil fant že tako slab, da je bil še komaj malo živ.

Izstopili smo v Santosu, kjer sem fanta spravil v bolnišnico; tamkaj pa je v enem tednu umrl. Potem sva bila v Santosu 14 dni. Naši tovariši so vsi poprej odšli. Potem sva šla v Sant Paulo, kjer sva našla sttere znanke. Tam sva ostala 14 dni. Od Sant Paula sva se peljala 10 ur po železnici na fasendo, kateri se pravi: Santa Maria. Od tam smo šli na Oliveiras, ker na Santa Maria je bilo za nič. Dva človeka, eden je iz Maribora, eden pa je Falskega kovača sin, z imenom Andrej Klebič, ta dva sta znala slovenski govoriti. Tukaj imam trideset gl. na mesec, pa moram delati vsak dan in delati moram na smrt. Če ravno tako delamo, da vse teče z nas in da smo vsi gnili, pa še zmiraj nas priganjajo, le bolj, le bolj; nikoli ne moremo zadosti hitro delati.

Preljubi prijatelji in mati! Jaz popisati ne morem, kako se tukaj godi. Ne moremo iti v cerkev, ker je daleč od nas. Tudi ne moremo sprejeti svetih zakramentov. Pišem vam tudi, da tukaj ni zdrav kraj, ker je vsak bolj bolen, kakor pa zdrav. Preljubi prijatelji, ne hodite sem, ker imate doma lepo Brazilijo! Ne poslušajte drugih lažljivih pisem, ki pridejo tje k vam! Veliko imam vam še pisati, kje je eden in kje drugi prijatelj, pa ne morem. Tisto vam pišem, da Kop Jožef je v Sant-Pauli ostal in žena je v službi.

O ti ljuba štajarska dežela, kako si ti vesela, mi smo pa tukaj v Braziliji močno žalostni! Preljuba mati moja, pišete nama, ali ste še zdravi in kako se vam še godi in kje ste sedaj na stanovanju. Gotovo ste težko od naji pisma pričakovali, pa nisva mogla poprej pisati, ker denarja nisva imela. Rada bi vam kak goldinar poslala; če nama Bog zdravje da in če bo mogoče, v jesen. Veliko vam imam še pisati, pa od žalosti se začnem jokati, ker zmislim na ljubi domači kraj. Da bi Bog dal, da bi prišli še enkrat na Štajarsko nazaj!

Oliveiras, dne 13. maja 1895.

N. N., doma iz Ribnice.

**Smešnica.** A.: »Ti, povej mi, kako se rabi Zaherlinov prašek zoper bolhe?« — B.: »Ako bolho vloviš, deni jo med kolena, segetaj jo, in ko se začne smešljati, daj ji praška; kihnila bo in preminola!«

## Razne stvari.

(Milostljivi knezoškoč) so se dne 1. avgusta vrnili z birmovanja iz završke dekanije v Maribor. Kakor slišimo, so tudi v Halozah povsod z dostojnim veseljem vsprejeli milostnega nadpastirja ter pokazali neomahljivo udanost.

(»Katoliško tiskovno društvo v Mariboru«) bode imelo dne 19. avgusta 1895 XIV. občni zbor. Ker bode društveni odbor na dnevni red imeno-